

עוז וחדווה במקומו

מכון 'ציוני הלכה' להוצאת כתבי מרן פוסק הדור הגר"ש אלישיב זצוק"ל מברכים בימים אלו על המוגמר עם צאתו של ספר חדש פרי אוצרו של תלמידו המובהק - ראש בית הוראה הכללי ירושלים הגאון רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א: 'ציוני הלכה - נישואין'. למעלה מחמש שנים ארכה העבודה על הספר, נפה אחר נפה, עד אשר נבררו

כאלף תשובות בהלכה במגוון נושאי שמחת הנישואין - החל מתקופת השידוכים, ימי האירוסין, יום החופה, סידור קידושין, החתונה וימי השבע ברכות לפרטיהם. את התשובות שמע הגרב"צ קוק שליט"א מפי מורו ורבו, בהם נשא ונתן, ביאר והעיר, עד יהיו הדברים מאירים כנתינתם גם למי שלא זכו לעמוד ברגעי ההוד מול בעל השמועה.

הספר 'ציוני הלכה - נישואין' נפתח בדברי הדרכה והנהגה של הגרב"צ שליט"א במשנת רבו לכל אשר עומדים בפרק 'האיש מקדש', והדברים מכניסים את הלומד הישר להיכלו של מרן זצוק"ל: "השראת אוירת שמחה וחדווה היא מיסודות בנין הבית. המצווה לשמח חתן וכלה, מלבר גמילות חסד 'לחבבה על בעלה', היא להיות מן העוזרים להוריד את השכינה לתוך הבית הנוסד, שהרי אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה. והיא הרבק המאחד בין בני הזוג. יש הסבורים שהשמחה היא תוצאה של הדיבוק, אך רש"י מלמדינו ההיפך: העצה לייצר הדיבוק "על ידי שמחה וחדווה".

"רבינו היווה עבורנו דוגמה לשמחה וחדווה - עוז וחדווה במקומו: תשובותיו הקצרות והתבטאויותיו השמחות, הוסיפו נופך לאווירה זו. עלולים לטעות ולחשוב שמקומו של רבינו בכבודו של עולם הוא שהביאו לשמחה. הרי כולם שיחרו לפתחו, שאלו לדעתו וביקשו את קרבתו. אך הדברים לא מדויקים כלל ועיקר. רבינו סבל ייסורי גוף ונפש. הוא שיכל בחייו שבעה ילדים, שניים מהם בעורו אברך צעיר. כבר בצעירותו סבל ממחלת לב. הרופאים לא נתנו לו סיכוי להאריך ימים ואף לימדו את בני המשפחה כיצד לטפל בו בעת שהתעלף פעמים רבות בבית. הרבנית ע"ה סיפרה על עניות נוראה ששררה בביתם. אם לא די בכך, סבל רבינו מרדיפות מאנשי חוג מסוים. ולמרות הכל, 'תמיד לומד עם שמחה יתירה, שמחה עצומה', כעדות ידיד נעוריו מרן הגר"ש הלוי וואזנר זצוק"ל. זה גם סוד הידיעה הבהירה של רבינו בכל חלקי התורה. בַּחֲקֵיתָ אֶשְׁתַּעֲשַׁע לֹא אֶשְׁכַּח דְּבִרָךְ".

"עלינו ללמוד מכך", ממשיך הגאון המחבר שליט"א, "לא תמיד

תחת חסותו ילדים רכים או בחורים שהתייתמו מאב או מאם ל"ע, וברגישות נדירה כאב מצבם וקלט רחשי לבו של ינוקא המתגעגע בתום אל ההורה שנלקח ממנו. דמעתו החרישית והחבויה של בחור הכובש יגונו במסתרים, נגעה ללבו ולא משה מזכרונו.

תכלה היריעה ולא יכלו העובדות, עד כמה הרבה להקל מעלינו ולרומם את רוחנו. בכל הזדמנות שאל לשלום הילדים הללו, ובתוך כל הדברים האלה, היו עיניו צופיות למרחוק, והחל לעודד בכל עוז שיבנו בית נאמן בישראל...

היטיב להעיד על כך אחד האבות שהתאלמן מרעייתו בטרם עת, באומרו, 'היתה דעתו של הרבי נתונה עלי ועל ילדיי, עד יומו האחרון ממש. גם בשבתו לערוך שולחנו הטהור ביום הפורים, שעות ספורות טרם עלתה נשמתו השמימה, עוד עלינו על זכרונו באופן מיוחד - היה זה כשראה את בני היתום הרך ושיגר אליו 'שיריים', והוא היחיד שזכה לכך באותו מעמד מרטיט.

וכאשר למחרת התקיים הפסוק 'ארובות ממרום נפתחו וירעשו מוסדי ארץ... פור התפוררה ארץ, מוט התמוטטה ארץ' - הרהרתי בשברוני, כי הלב הגדול, לבם של ישראל, שהעמיק להרגיש בצרותיהם ובסבלותיהם של כל כך הרבה יחידים, לא יכול היה עוד לעמוד בכך...

ועלתה נשמתו בסערה השמימה.

***

אכן, כל מי שיעלעל בין בתרי הספר 'הפני מנחם' חלק שני, העוסק כולו בעבודת מידותיו התרומיות, יוכח שבין 550 עמודיו המרהיבים, ניתן לחזות בשלושים פרקיו המחולקים לפי נושאים באורחותיו, 'הנהגה של רחמים', 'המנחם הגדול בדורו', 'דורף צדקה וחסד' 'שלם במידותיו', 'פותח שערי שלום', בנתיבי עין טובה', יכול לעלעל בסיפורי מופת ופלא שימחישו יותר מכל מה הם דרכי העליה בעבודה מופלאה זו שהיא ראשית ואחרית לכל בן עליה באשר הוא, וילמד הרבה לדרכיו שלו.

היטיבו לבטא זאת עורכי הספר בפתח דבריהם - 'גדולי ישראל פירשו, אם אנו מוצאים במעשיהם של דורות הראשונים דברים הנשגבים ממדרגות בן אנוש, דברים השייכים למלאכי מעלה, שרפי קודש אראלים ותרשישים - הלא אנו כבני אדם, קרוצי חומר קבוצי מטה, ומך לבבנו לגשת אל הקודש וללמוד ממעשיהם, הן מה לנו ולדרגות גבוהות אלו. לכל היותר יהיו אלה 'סיפורי צדיקים', אשר טוב וראוי לספרם, אך אין בהם משום תביעה מעשית כלפי הקורא.

אבל אם 'ראשונים כבני אדם', אם מדובר בדברים המושגים לכל בן אנוש - גם אם הינם נחלת צדיקים מועטים, אשר ביגיעת פלאים מסרו את לבם לכוראם בכל כוחם ואונם, ושיעבדו את כל חושיהם וכוחות נפשם לבנם ומאורם ליוצרים - אעפ"כ ירגיש הקורא תביעה ורדישה המופנית אליו, מכה על קדקדו ואומרת לו 'גדל... מיוחד זה הספר בעסקו בעניני המידות שב'בין אדם לחבירו', פרקיו מנסים לפתוח צוהר להיכלות אורו, להביט בקצות דרכיו ועקבות אורחותיו שהיו ארוגים וקשורים באהבת ישראל עילאית, במידות מזוככות וטהורות, בהרעפת טללי עידוד ונחמה, בגמילות חסדים מופלאה ליחיד ולכלל...

***

וזהי ההזדמנות לכל אחד מעמנו ללמוד ולהשתלם באחד מעמודי העולם שעליהם מושתת כל עולמינו כזה ובכא. ויוסף חכם וילמד לקח.